

בית משפט לענייני משפחה בבאר שבע

תמ"ש 20342-03-12 פ' נ' פ'

תיק חיצוני:

בפני כבוד השופט בן שלו

תובעת

**ע.פ.
ע"י ב"כ עו"ד לימור לוגסי**

נגד

נתבע

**ד.פ.
ע"י ב"כ עו"ד ברוך סלומון**

חקיקה שאוזכרה:

[חוק יחסי ממון בין בני זוג, תשל"ג-1973](#)

מיני-רציו:

* מקום בו עתרה התובעת לסעד זמני בדמות מזונות אישה זמניים, אין לראותה כמי שבחרה במסלול "אל חזור" ובויתור על חלקה בקצבת הפנסיה של הנתבע מכח חוק יחסי ממון החל ממועד הפירוד ואילך, ובלבד שלא יהא בכך משום גבייה בכפל של שני הסכומים. מכאן שהתובעת זכאית להפרש שבין חלקה בקצבת הפנסיה ובין הסכום ששולם לה כמזונות זמניים, וזאת עד למועד שבו החל להשתלם לידיה מלוא חלקה בקצבת הפנסיה.

* משפחה – יחסי ממון בין בני-זוג – זכויות סוציאליות

* משפחה – יחסי ממון בין בני-זוג – איזון משאבים

תובענה לאיזון משאבים מכח חוק יחסי ממון בין בני זוג. יצוין כי לצד תובענה זו, נוהלה עד לסוף שנת 2014 (עד שנמחקה מחמת חוסר מעש) תובענה למזונות אישה, במסגרתה חויב הנתבע לשלם לתובעת סך של 2,200 ₪ מדי חודש כמזונות זמניים החל מיום 1.4.11. זאת, הגם שבתביעה דנא עתרה התובעת, בין היתר, לחייב הנתבע בחלקה בקצבת הפנסיה הצה"לית לה זכה. המחלוקת שנתורה לדיון בתביעה דנא היא השאלה האם זכאית התובעת רטרופספקטיבית להפרש שבין שיעור התקבול החודשי לו היא זכאית מתוך קצבת הפנסיה של הנתבע ובין שיעור המזונות הזמניים ששולמו לה, בתביעת המזונות. שכן על פי סעיף 2.2 לחוות הדעת האקטוארית, הסכום שעל הנתבע להעביר לתובעת הוא סך של 2,843 ₪ לחודש מהפנסיה שלו (עד הגיעו לגיל 70, או-אז גדל הסכום), ואילו על פי החלטת המזונות הזמניים, היה על הנתבע לשלם לתובעת סך של 2,200 ₪ לחודש.

ביהמ"ש לענייני משפחה פסק:

אכן, הפסיקה הכירה לא פעם בכך שאין מקום כי אדם יישא בפועל בה בעת הן בחיוב בגין מזונות אשה והן בחיוב בעל נפקות הוגנית דוגמת חלקה של האשה בפנסיה שלו. הטעם היסודי לכך הוא להימנע מכפל תשלום לזכאית. אולם מקום בו יש להימנע מכפל תשלום, אין משמעות הדברים שיש להימנע מאי תשלום

כלל. שכן שני ראשי הזכות – הזכות לשיתוף בפנסיה אל מול הזכות למזונות אישה – מקורותיהם שונים. מזונות האשה מבוצעים מכח דיני החיובים האישיים ואילו זכותה של האשה בחלקה בקצבת הפנסיה מקורה בדיני השיתוף הזוגי (בין אם לפי הלכת השיתוף, ובין אם לפי חוק יחסי ממון). בנסיבות אלה, וגם אם הטעם היסודי שבבסיס הלכת נפשי הוא הימנעות מכפל תשלום, אין בכך כדי לקבוע, כי ככל שהתשלום לו זכאית האשה מכח חוק יחסי ממון גדול מן החיוב האישי מכח דיני המזונות לו היא זכאית, בעצם בחירתה לקבל סעד זמני מתחום החיוב האישי (מזונות זמניים), בחרה היא לוותר על יתרת התשלום מכח החיוב האובליגטורי המגיע לה. לשון אחר – אין לראות בעצם בחירת "מסלול" של סעד זמני בדמות מזונות זמניים, משום ויתור (בין במישורין ובין מכללא) האשה על מלוא הזכאות לחיוב האובליגטורי לו היא זכאית. בהקשר זה ביהמ"ש מאמץ את הפרשנות שהציע השופט (בדימ') ח' פורת לפיה האיסור בדבר חיוב בתשלום כפל, כפי שהובהר בהלכת נפשי, הוא למעשה איסור בדבר גבייה, או אכיפה, בכפל.

פרשנות זו מובילה למסקנה כי מקום בו עתרה התובעת לסעד זמני בדמות מזונות אישה זמניים, אין לראותה כמי שבחרה במסלול "אל חזור" וביתור על חלקה בקצבת הפנסיה של הנתבע מכח חוק יחסי ממון החל ממועד הפירוד ואילך, ובלבד שלא יהא בכך משום גבייה בכפל של שני הסכומים. מכאן שהתובעת זכאית להפרש שבין חלקה בקצבת הפנסיה ובין הסכום ששולם לה כמזונות זמניים, וזאת עד למועד שבו החל להשתלם לידיה מלוא חלקה בקצבת הפנסיה.

פסק דין

1. תובענה לאיזון משאבים בין בני זוג שנישאו כדמו"י ביום 00.00.81.
2. לצד התובענה שלפני, נוהלה עד לסוף שנת 2014 תובענה למזונות אישה, שהגישה התובעת כנגד הנתבע (תמ"ש 46021-11-10; להלן: "תביעת המזונות"). במסגרת תובענה זו חויב הנתבע לשלם לתובעת סך של 2,200 ₪ מדי חודש כמזונות זמניים החל מיום 1.4.11 (החלטה מיום 16.5.11). זאת, הגם שבתביעה שלפני עתרה התובעת, בין היתר, לחייב הנתבע בחלקה בקצבת הפנסיה הצה"לית לה זכה.
3. תביעת המזונות נמחקה מחמת חוסר מעש ביום 18.11.14.
4. במהלך פרק הזמן הממושך שבו נוהלו ההליכים בתביעה שלפניי (במהלכם גם מונה מומחה בתחום האקטואריה שהגיש את חוות דעתו), הגיעו הצדדים לכלל הסכמות בעיקר הסוגיות הצריכות הכרעה.
5. הסכמות אלה באו לכלל ביטוי בסופו של יום בפרוטוקול הדיון מיום 27.12.16. בין היתר, הסכימו הצדדים לפעול על פי חוות הדעת בתחום האקטואריה שהוגשה ביום 8.8.16, וכי מינוי באי כוחם ככונסי נכסים לדירת המגורים המשותפת לצורך פירוק השיתוף בה ייכנס

לתוקפו. פסיקתא לגורם המשלם ביחס להעברת חלקה של התובעת בפנסיה של הנתבע נחתמה ביום 21.2.17.

6. המחלוקת שנותרה לדיון בתביעה שלפני היא השאלה האם זכאית התובעת רטרוספקטיבית להפרש שבין שיעור התקבול החודשי לו היא זכאית מתוך קצבת הפנסיה של הנתבע ובין שיעור המזונות הזמניים ששולמו לה, בתביעת המזונות.

שכן על פי סעיף 2.ב לחוות הדעת האקטוארית, הסכום שעל הנתבע להעביר לתובעת הוא סך של 2,843 ₪ לחודש מהפנסיה שלו (עד הגיעו לגיל 70, או-אז גדל הסכום), ואילו על פי החלטת המזונות הזמניים, היה על הנתבע לשלם לתובעת סך של 2,200 ₪ לחודש.

7. הצדדים הגישו עיקרי טיעון בסוגיה שבמחלוקת.

8. הנתבע טוען, בתמצית, כי מעת שביכרה התובעת לעתור לחיובו בתשלום מזונות זמניים, יש לראותה כמי שבחרה במסלול של חיובו במזונות וכמי שזנחה, למשך תקופת תשלום המזונות הזמניים, את העתירה לחיובו בתשלום הפנסיה. כך לשיטת הנתבע מורנו הדין, וכך גם מורנו ההגיון. שכן ספק בעיניו אם התובעת היתה בוחרת להשיב לו את ההפרש, אילו היה קובע האקטואר כי חלקה בפנסיה שלו נמוך יותר מסכום המזונות הזמניים.

9. מנגד, טוענת התובעת כי יש להבחין בין מקורות הזכות לחלקה בפנסיה ובין זכאותה למזונות אישה וכי מעולם לא ויתרה על זכאותה לחלקה בפנסיה של הנתבע. התובעת טוענת כי מקורות החיוב שונים, ולמעשה הנתבע עצמו עיכב את ההכרעה בשאלת זכותה לקבלת חלקה בקצבת הפנסיה שלו עד ליום 21.2.17. התובעת אף מבהירה כי איננה עותרת לכפל תשלום והיא אך עותרת לתשלום ההפרש שבין סכום הפנסיה החודשי המגיע לה בגין התקופה שלעבר ובין סכום המזונות הזמניים שנקבע. לשיטת התובעת, הואיל ועד לחתימת הפסיקתא לגורם המשלם שילם לה הנתבע מדי חודש רק את סכום המזונות הזמניים, במשך כחמש שנים מאז מתן ההחלטה בדבר המזונות הזמניים, עסקינן בסך נומינלי של 38,580 ₪.

10. אין מחלוקת בין הצדדים כי משטר הרכוש לענייננו הוא משטר איזון מכח [חוק יחסי ממון](#) [בין בני זוג, התשל"ג – 1973](#) (להלן: "חוק יחסי ממון").

11. לאחר שעיינתי במכלול המצוי בתיק, הגעתי לכלל מסקנה כי הדין עם התובעת בכל הנוגע לשאלה שבמחלוקת.

12. אכן, הפסיקה הכירה לא פעם בכך שאין מקום כי אדם יישא בפועל בה בעת הן בחיוב בגין מזונות אשה והן בחיוב בעל נפקות הונית דוגמת חלקה של האשה בפנסיה שלו [השוו: [ע"א 7033/93 נפשי נ' נפשי](#) (מצוי במאגרים המשפטיים [פורסם בנבו]; 10.8.95), [ע"מ \(מחוזי – ת"א\) 1175/99 גס נ' גס](#) (מצוי במאגרים המשפטיים [פורסם בנבו] 7.5.00); [תמ"ש \(חדרה\) 5750/02 ס.ז נ' ד.ז](#) (מצוי במאגרים המשפטיים [פורסם בנבו]; 23.9.07); להלן: "[הלכת נפשי](#)" ו"[פרשת גס](#)", לפי העניין].

13. הטעם היסודי לכך הוא, אכן, להימנע מכפל תשלום לזכאית.

14. אולם מקום בו יש להימנע **מכפל תשלום**, אין משמעות הדברים שיש להימנע **מאי תשלום** כלל. שכן שני ראשי הזכות – הזכות לשיתוף בפנסיה אל מול הזכות למזונות אישה – מקורותיהם שונים.

15. כפי שהבהיר בית המשפט המחוזי בתל-אביב בפרשת **גס** דלעיל, מזונות האשה מבוצעים מכח דיני החיובים האישיים ואילו זכותה של האשה בחלקה בקצבת הפנסיה מקורה בדיני השיתוף הזוגי (בין אם לפי הלכת השיתוף, ובין אם לפי [חוק יחסי ממון](#)).

16. בנסיבות אלה, וגם אם הטעם היסודי שבבסיס הלכת **נפשי** הוא הימנעות מכפל תשלום, אין בכך כדי לקבוע, כי ככל שהתשלום לו זכאית האשה מכח [חוק יחסי ממון](#) גדול מן החיוב האישי מכח דיני המזונות לו היא זכאית, בעצם בחירתה לקבל סעד זמני מתחום החיוב האישי (מזונות זמניים), בחרה היא לוותר על יתרת התשלום מכח החיוב האובליגטורי המגיע לה.

17. לשון אחר – אין לראות בעצם בחירת "מסלול" של סעד זמני בדמות מזונות זמניים, משום ויתור (בין במישרין ובין מכללא) האישה על מלוא הזכאות לחיוב האובליגטורי לו היא זכאית.

18. לעניין זה מציע כבי סגן הנשיא (כתוארו אז) השופט (בדימ') ח' פורת בפרשת **גס**, פרשנות, שבכל הכבוד דומני שהיא הראויה לעניינו. האיסור בדבר חיוב בתשלום כפל, כפי שהובהר בהלכת **נפשי**, הוא למעשה איסור בדבר **גבייה**, או **אכיפה**, בכפל (שם, פסקה 6 לפסק הדין).

19. פרשנות זו מתיישבת עם המסקנה לפיה יש לקבל את עמדת התובעת בעניינו; עמדה המבהירה כי גם אם איננה זכאית לשני החיובים גם יחד, היא זכאית להפרש שבין סכום מזונות האישה הזמניים שנפסקו ובין חלקה בקצבת הפנסיה של הנתבע. זאת מיום שהחל

להשתלם סכום המזונות הזמניים לידיה, ועד ליום שבו **מלוא** חלקה בקצבת הפנסיה החל להיות משולם לידיה.

20. פרשנות זו גם איננה חוטאת לעמדתו של הנתבע. יש לזכור, כי ההחלטה בדבר מזונות זמניים, כשמה כן היא – החלטה בדבר סעד זמני. מטיבן, החלטות בדבר סעדים זמניים אינן קובעות ממצאים עובדתיים וככלל כשמדובר בחיובים כספיים, מטיבן הן הפיכות. כך, ובהתאם, אין יסוד לטענת הנתבע לפיה ככל שהיה מתברר שחלקה של התובעת בפנסיה שלו היה נמוך מסכום המזונות הזמניים, לא היתה נשמעת טענה בדבר השבת ההפרש לידיה. עסקינן בחיוב כספי וככזה, לעתים רחוקות נשמעת טענה בדבר היעדר אפשרות להשיב לגל לאחור בהקשרו. בנסיבות אלה, דבר לא היה מונע מן הנתבע לטעון להשבת כספים ששולמו ביתר, אילו המצב היה הפוך. אדרבא – דווקא מקור החיוב השוטף שלו כלפי התובעת (קרי – קצבת הפנסיה) היה מאפשר על נקלה ליתן הוראות בדבר התחשבות בסכומים עודפים במקרה שכזה.

21. סיכומו של דבר, מקום בו עתרה התובעת לסעד זמני בדמות מזונות אישה זמניים, אין לראותה כמי שבחרה במסלול "אל חזור" וביתור על חלקה בקצבת הפנסיה של הנתבע מכח [חוק יחסי ממון](#) החל ממועד הפירוד ואילך, ובלבד שלא יהא בכך משום גבייה בכפל של שני הסכומים.

22. מכאן שהתובעת זכאית להפרש שבין חלקה בקצבת הפנסיה ובין הסכום ששולם לה כמזונות זמניים, וזאת כאמור עד למועד שבו החל להשתלם לידיה **מלוא** חלקה בקצבת הפנסיה.

23. ככל שתחשיב התובעת (כאמור בסעיף 7 לעיקרי הטיעון מטעמה) אינו שנוי במחלוקת, ישלם הנתבע לתובעת סכום זה תוך 30 יום.

24. ככל שתחשיב התובעת שנוי במחלוקת (וחזקה שב"כ הצדדים), אשר השכילו להסדיר בהסכמה את עיקר המחלוקות שבין הצדדים, יבהירו ביניהם סוגיה זו), תגיש התובעת תוך 30 יום תחשיב מדויק ומפורט של ההפרש לו היא זכאית (בצירוף אסמכתאות מתאימות) לצד בקשה למתן פסיקתא מתאימה, ותינתן לנתבע זכות טיעון ביחס לתחשיב, בטרם מתן הוראה אופרטיבית משלימה.

המזכירות תמציא העתק פסק הדין לצדדים.

ניתן היום, כ"ט טבת תשע"ח, 16 ינואר 2018, בהעדר הצדדים.

בן שלו 54678313
נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה. חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)